

Ministerstwo Klimatu i Środowiska

Sekretarz Stanu
Urszula Sara Zielińska

DSOK-ZEW.0500.3.2026.JS
4215166.17087629.13874864
Warszawa, 16-02-2026

Dotyczy: odpowiedzi na interpelację Posłanki Danuty Jazłowieckiej (K10INT14964).
Temat: poselski projektu ustawy o uznaniu osobowości prawnej rzeki Odry.

Pan
Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu RP

Szanowny Panie Marszałku,

w związku z interpelacją nr K10INT14964 Posłanki Danuty Jazłowieckiej przekazuję odpowiedź w zakresie kompetencji Ministra Klimatu i Środowiska.

1. Jakie jest stanowisko Ministerstwa wobec poselskiego projektu ustawy o uznaniu osobowości prawnej rzeki Odry (druk sejmowy nr 2082), a jeżeli tak – jakie jest jego brzmienie oraz główne przesłanki merytoryczne tego stanowiska?

Ministerstwo Infrastruktury (MI) prowadzi obecnie prace nad przygotowaniem **stanowiska Rządu** wobec poselskiego projektu ustawy o uznaniu osobowości prawnej rzeki Odry (druk sejmowy nr 2082). Jednocześnie Ministerstwo Klimatu i Środowiska (MKiŚ) opracowało wkład merytoryczny na potrzeby przedmiotowego stanowiska.

W opinii MKiŚ intencje projektodawców wyrażone w poselskim projekcie ustawy o uznaniu osobowości prawnej rzeki Odry (druk nr 2082) **należy ocenić niezwykle pozytywnie**. Niemniej jednak sama konstrukcja prawna projektu wymaga przebudowy.

2. Czy - w ocenie Ministerstwa Klimatu i Środowiska - obowiązujące instrumenty prawne w obszarze ochrony wód wymagają dalszego wzmocnienia lub uzupełnienia, w szczególności w zakresie prewencji oraz egzekwowania odpowiedzialności za szkody w ekosystemach wodnych?

Obowiązujące instrumenty prawne w przytoczonym zakresie są przez resort klimatu i środowiska stale monitorowane. Prowadzone są prace nad nowelizacją *Ustawy z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie* (ustawa szkodowa) stanowiącej bezpośrednią implementację unijnej *Dyrektywy 2004/35/WE w sprawie odpowiedzialności za środowisko*. Prace te koncentrują się wokół wprowadzenia rozwiązań o charakterze porządkującym i doprecyzowującym, których celem będzie usprawnienie przebiegu postępowań szkodowych, a co za tym idzie także przyspieszenie podejmowania działań zapobiegawczych/naprawczych. Jednocześnie trwają prace nad koncepcją *zmiany rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 22 lipca 2019 r. w sprawie*

kryteriów oceny wystąpienia szkody w środowisku w zakresie kryteriów oceny szkody w środowisku w gatunkach i siedliskach chronionych. W toku procesu legislacyjnego wskazane w interpelacji kwestie zostaną wzięte pod uwagę.

3. Czy Ministerstwo Klimatu i Środowiska prowadzi lub planuje analizy dotyczące rozwiązań prawnych umożliwiających wzmocnienie ochrony interesu publicznego w obszarze gospodarki wodnej, w tym poprzez udział ekosystemów wodnych – takich jak rzeka Odra – w postępowaniach administracyjnych i sądowych?

Ministerstwo Klimatu i Środowiska aktywnie wspiera inicjatywy umożliwiające stronie społecznej udział w postępowaniach administracyjnych i sądowych. W prowadzonych przez ministra właściwego dla działu *gospodarka wodna*, tj. Ministra Infrastruktury, pracach nad nowelizacją *Ustawy o zmianie niektórych ustaw wspierających bezpieczeństwo rzeki Odry w zakresie gospodarki wodnej* (UD96), Ministerstwo Klimatu i Środowiska postuluje uchylene art. 402 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. *Prawo wodne*, który wyklucza prawo udziału organizacji pozarządowych w postępowaniach dotyczących pozwoleń wodnoprawnych. Zgodnie ze stanowiskiem Ministerstwa Klimatu i Środowiska należy przywrócić aktywny udział partnerów społecznych w tych postępowaniach, co zapewni większą transparentność i monitorowanie oddziaływania inwestycji na ekosystemy wodne.

4. Czy Ministerstwo Klimatu i Środowiska dokonywało wstępnej oceny potencjalnych skutków prawnych, organizacyjnych i finansowych projektowanego rozwiązania, a jeżeli tak – jakie ogólne wnioski wynikają z tych analiz?

Ministerstwo Klimatu i Środowiska wstępnie oceniło skutki prawne i organizacyjne w toku prac nad wkładem do stanowiska Rządu, o którym wspomniano w odpowiedzi na pytanie nr 1. Nie przeprowadzono natomiast analiz finansowych dotyczących planowanego rozwiązania, ze względu na zbyt ogólny charakter zaproponowanych rozwiązań.

5. Czy Ministerstwo Klimatu i Środowiska analizowało doświadczenia państw, w których funkcjonują rozwiązania polegające na uznaniu praw natury lub osobowości prawnej ekosystemów (m.in. w Hiszpanii, Ekwadorze, Kanadzie czy Nowej Zelandii), a jeżeli tak – czy i w jakim zakresie doświadczenia te mogą być pomocne w dalszych pracach legislacyjnych w Polsce?

W ocenie Ministerstwa Klimatu i Środowiska, przyznanie osobowości prawnej elementom ekosystemu stanowi innowacyjne rozwiązanie prawne, które zyskuje coraz większe uznanie na świecie, w tym również w Unii Europejskiej. Ministerstwo Klimatu i Środowiska analizowało skuteczność tego typu rozwiązań, na przykładzie np. tych wdrażanych w Hiszpanii. Należy wskazać, że systemy prawne różnią się w poszczególnych państwach UE, zatem nie jest możliwe przeniesienie takich form ochrony elementów ekosystemu bezpośrednio na grunt polski.

6. Czy – mając na uwadze transgraniczny charakter Odry oraz jej znaczenie dla bezpieczeństwa ekologicznego, społecznego i gospodarczego mieszkańców jej dorzecza – Ministerstwo Klimatu i Środowiska postrzega projektowaną ustawę jako element długofalowej polityki państwa w zakresie ochrony wód i adaptacji do zmian klimatu?

Rozwiązania zawarte w poselskim projekcie ustawy, o ile zostaną dostosowane do wymogów polskiego porządku prawnego, mogą wesprzeć politykę państwa w kontekście ochrony wód i adaptacji. Z uwagi na postępującą zmianę klimatu oraz zagrożenie suszą, szczególnie uzasadnione są działania na rzecz ochrony rzek, renaturyzacji i retencji. Przywracanie naturalnych mechanizmów rzekom, ochrona różnorodności biologicznej i ograniczenie zanieczyszczeń powinny być traktowane priorytetowo. Katastrofa, która miała miejsce na rzece Odrze w 2022 r., jednoznacznie wskazuje na konieczność wdrożenia systemowych zmian, które są obecnie przygotowywane i wdrażane przez Ministerstwo Klimatu i Środowiska, w szczególności:

- przygotowanie projektu ustawy o zmianie niektórych ustaw w związku z przywracaniem retencji oraz zapobieganiem skutkom suszy. W ramach tego projektu przewidziano m.in. usprawnienie realizacji działań renaturyzacyjnych oraz optymalizację funkcjonowania systemów retencyjno-dozujących w polskim porządku prawnym, aby zapobiegać zjawiskom kumulacji zanieczyszczeń. Wniosek o wpis tego projektu do Wykazu prac legislacyjnych Rady Ministrów został złożony;
- aktualizacja programu FEnIKS - *Renaturyzacja przekształconych cieków wodnych i obszarów od wód zależnych* celem rozszerzenia grupy beneficjentów m.in. o jednostki samorządu terytorialnego. Program ten koncentruje się na działaniach renaturyzacyjnych, które realnie przełożą się na zwiększenie odporności zasobów wodnych na zmianę klimatu;
- nowelizacja ustawy o Inspekcji Ochrony Środowiska. Przygotowywana nowelizacja ustawy ma usystematyzować zagadnienia związane z wdrożeniem systemu monitoringu automatycznego oraz zagwarantowanie stabilnego źródła finansowania tego systemu. Wniosek o wpisanie niniejszego projektu do Wykazu prac legislacyjnych Rady Ministrów został złożony;
- opracowanie i wdrażanie Planu inwestycyjnego sektora górniczego, mającego na celu obniżenie zasolenia wód rzeki Odry (dalej „Plan”). Dokument został podzielony na dwa etapy. Etap I został zatwierdzony przez Komitet Ekonomiczny Rady Ministrów w dniu 24 października 2025 r. i jest obecnie wdrażany. Działania przewidziane w ramach Etapu I do roku 2030 mają na celu ograniczenie zasolenia w dorzeczu Odry oraz testowanie innowacyjnych technologii w zakresie odsalania wód; Równolegle trwają prace przygotowawcze dla zatwierdzenia Etapu II obejmującego lata 2026-2035;
- koordynacja prac Międzyresortowego Zespołu ds. Odry¹, związanych m.in. z analizą wniosków z przeglądu pozwoleń wodnoprawnych, zrealizowanego przez PGW Wody Polskie. Celem analizy jest wskazanie niezbędnych zmian organizacyjnych i legislacyjnych, które usprawnią procesy w obszarze gospodarowania wodami.

Ponadto Ministerstwo Klimatu i Środowiska, wraz z jednostkami nadzorowanymi, podejmuje szeroki zakres działań mających na celu monitorowanie oraz minimalizowanie zagrożeń dla ekosystemów wodnych. Inicjatywy te są realizowane m.in. poprzez prace Międzyresortowego Zespołu ds. Odry. W wyniku podjętych działań Zespołu w 2025 roku nie odnotowano „złotej algi” w nurcie Odry – po raz pierwszy od katastrofy w 2022 r.

¹ Na podstawie zarządzenia Nr 256 Prezesa Rady Ministrów w sprawie Międzyresortowego Zespołu do spraw Przeciwdziałania Sytuacjom Kryzysowym i Zagrożeniom Środowiskowym na Rzece Odrze z dnia 5 lipca 2023 r. (M.P. z 2023 r. poz. 696 z późn. zm.)

Z wyrazami szacunku

Urszula Zielińska
Sekretarz Stanu
Ministerstwo Klimatu i Środowiska
/ – podpisany cyfrowo/

Do wiadomości:

- Departament Spraw Parlamentarnych w KPRM